

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Гуманітарно-економічний факультет
Кафедра менеджменту та адміністрування**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
27 березня 2020

ПРОГРАМА
вступного комплексного іспиту за фахом підготовки

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Бердянськ-2020

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст програми	5
3.	Критерії оцінювання	10
4.	Список рекомендованої літератури	12

1. Пояснювальна записка

Мета комплексного іспиту за фахом підготовки для вступу на здобуття ступеня магістра: з'ясувати рівень наявних базових теоретичних знань вступників з метою допущення їх до фахового вступного випробування для вступу на навчання за ступенем магістра спеціальності базі освітнього ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю.

Форма комплексного іспиту за фахом підготовки - тестування.

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

Приклад тестового завдання

1. Державне управління освітою – це:

- А) управління освітою з боку Міністерства освіти і науки України;
- Б) цілеспрямований організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток системи освіти, шляхом запровадження державної освітньої політики;
- В) система заходів з розробки законів та прийняття відомчих постанов з регулювання розвитку галузі освіти;
- Г) систематизоване організаційне виконання Законів України «Про освіту».

88. Охарактеризуйте систему вищої освіти України

Вимоги до відповіді вступника

Під час тестування вступник повинен показати:

а) чітке знання визначень, педагогічних понять, термінів, формулювань законів та закономірностей, передбачених програмою;

б) вміння точно і стисло висловити думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідну символіку;

в) наявність умінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати поняття, методи і факти при розв'язуванні практичних задач і вправ.

Перелік дисциплін, що виносяться на фахове вступне випробування:

1. Педагогіка.
2. Освітня політика.
3. Менеджмент в освіті.
4. Управління навчальним закладом.

2. Зміст програми

Педагогіка

Організація післядипломної педагогічної освіти України.

УМО НАПН України. Обласні облПБО. Перепідготовка, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування, вивчення перпедосу. Науково-методичне забезпечення регіональних освітніх установ.

Характеристика міжнародних відносин вашої альма-матер.

Університети-партнери. Участь в міжнародних освітніх програмах. Умови для академічної мобільності студентів та викладачів.

Реформи та трансформації освіти в Україні.

Модернізація. Трансформація. Децентралізація в управлінні освітою.

Академічна мобільність студентів та викладачів університетів.

Поняття «академічна мобільність». Розглянути на прикладі «Положення про академічну мобільність студентів державного вищого навчального закладу». Найбільш популярні в Україні програми з обміну студентами і науковцями.

Модульно-рейтингова система обліку знань студентів.

Поняття навчального модуля та особливості організації модульно-рейтингового навчання. Принципи й умови застосування навчального рейтингу. Структура оцінювання поточної аудиторної навчальної діяльності студента. Проведення контрольних заходів з дисципліни. Шкала оцінювання: національна та ECTS.

Компетентність, компетенції та професіограма фахівця.

Поняття «компетентність», «компетенція». Чотири основні компоненти в структурі компетентності за Дж. Равеном: когнітивний, афективний, вольовий, навички (досвід). Професіограма та її складові. Підходи до змісту та структури професіограми фахівця. Вимоги до професіограми фахівця.

Основні засади студентського самоврядування.

Забезпечення і захист прав студентів. Створення необхідних умов навчання, проживання, відпочинку студентів. Співробітництво зі студентами університетів-партнерів. Допомога працевлаштування випускників.

Педагогічні технології організації навчального процесу.

Поняття «педагогічної технології навчання». Науковці, які займалися дослідженням поняття «педагогічна технологія». Етапи розвитку педагогічної технології.

Кваліфікаційна характеристика вчителя, вихователя.

Поняття кваліфікаційна характеристика вчителя, вихователя. Посадові обов'язки вчителя (вихователя). Кваліфікаційні вимоги до категорій вчителя. Загальні вимоги до кваліфікаційних категорій та педагогічних звань вчителя. Педагогічні звання.

Організація самоосвіти вчителя.

Мета самоосвіти; основні вимоги до самоосвіти вчителя; самоосвітня діяльність; напрямки самоосвіти; методи самоосвіти; плани індивідуальної самостійної роботи; основні етапи мотивації професійного самовдосконалення вчителя; критерії оцінювання самоосвіти; форми представлення результату самоосвіти.

Наукова організація педагогічної праці.

Рациональне використання часу; створення і рациональне використання сприятливих умов праці та відпочинку; методика роботи з книгою; техніка фіксації та оброблення інформації; методика відбору і зберігання готової інформації; поєднання різних видів діяльності.

Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки.

Педагогічний досвід; передовий педагогічний досвід; види передового педагогічного досвіду; новаторський досвід; технологія впровадження; етапи впровадження.

Характеристика різних типів навчальних закладів системи середньої загальної освіти.

Заклад загальної середньої освіти; спеціалізована школа (школа-інтернат); гімназія; ліцей; колегіум; спеціальна загальноосвітня (школа – інтернат); загальноосвітня санаторна школа-інтернат; школа соціальної реабілітації.

Освітня політика

Конституція України про освіту.

Ст. 53. Про право кожного громадянина України на освіту; про неперервність освіти; про обов'язковість кожного громадянина на здобуття повної загальної середньої освіти; про право на навчання рідною мовою.

Законодавство України про освіту.

Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту» .

Основні положення закону України «Про вищу освіту»

Ст. 4. Право на вищу освіту; Ст. 5. Рівні та ступені вищої освіти. Відповідність рівні ВО кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій; характеристика освітньо-професійних ступенів; Ст. 6. Атестація здобувачів вищої освіти; Ст. 7. Документи про вищу освіту (наукові ступені); Ст. 10. Стандарти вищої освіти; Стаття 11. Система вищої освіти; Стаття 12. Управління у сфері вищої освіти; Стаття 13. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади.

Функції Міністерства освіти і науки України

МОН – центральний орган виконавчої влади, підзвітний КМ України. Реалізація державної політики в галузі освіти. Створення умов для здобуття освіти. Визначення перспектив і пріоритетів освіти, науки, інновацій та інтелектуальної власності. Забезпечення глобалізаційних та євроінтеграційних процесів освіти та науки.

Основні риси освіти ХХІ ст.

Глобалізація. Інтернаціоналізація. Демократизація. Доступність. Суспільство знань. Третинна освіта. Он-лайн-освіта.

Забезпечення доступності освіти в Україні.

Ст. 53 Конституції України. Доступ. Допуск. Доступність.

Доступність як дидактичний принцип. Доступність як гарантія забезпечення права на освіту.

Менеджмент в освіті

Принципи та методи управління освітою.

Принципи: державотворення, науковості, демократизації, гуманізації, цілеспрямованості, плановості, компетентності, оптимізації, об'єктивності в оцінці виконання працівниками закладу освіти своїх обов'язків, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Організаційні методи: інструктаж, нормування, різні розпорядчі акти. Проведення науково-практичних конференцій педагогічних працівників, серпневих нарад учителів, семінарів, диспутів, педагогічних читань і ін.; соціально-психологічні методи; економічні методи.

Робота райво. Робота шкільної інспекції. Інспектування загальноосвітнього закладу.

Реалізація регіональної державної освітньої політики. Розробка регіональних програм. Створення умов для ЗСО. Координація діяльності навчальних закладів. Контроль виконання законодавства про освіту та забезпечення якості освіти. Організація кадрового потенціалу. Розробка прогнозів та планів розвитку регіональної системи освіти. Форми інспектування ЗСО: вибіркоче, фронтальне, тематичне.

Система освіти України. Управління системою освіти.

Дошкільна, ЗЗСО, позашкільна, професійно-технічна, вища, післядипломна освіта. Аспірантура. Докторантура. Самоосвіта. Формальна та неформальна освіта.

МОН України, Управління освіти ОДА, відділи освіти рай (міськ)адміністрацій.

Основні підходи щодо забезпечення автономії університетів.

Вибірність керівників, адміністрації та професорсько-викладацького складу. Вирішення формату курикулуму в межах держстандарту освіти. Визначення спеціальностей підготовки в межах профілю ВНЗ. Фінансова самостійність.

Маркетингова діяльність адміністрації школи.

Визначення пріоритетів освітньої діяльності. Визначення освітніх послуг. Відбір клієнтів на отримання освітніх послуг. Демографічні, гендерні, інтелектуальні карти регіону. Іміджеві стратегії. Перфоманс акції. Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи. Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи.

Менеджмент в освіті. Менеджмент

Історія і предмет наукового менеджменту; методи управління в освітньому менеджменті; управлінські здібності; вимоги менеджменту до шкільного освітнього середовища.

Прогнози стосовно подальшого розвитку вищої освіти України.

Виклад авторського бачення перспектив.

Управління навчальним закладом

Задачі та функції школознавства.

Дослідження змісту і методів управління шкільною справою, розкриття особливостей системи керівництва школою, організації її роботи; функціональні обов'язки пед.працівників (директора, його заступників, класного керівника, педагога-організатора та ін.); планування, організація, координування, контроль, регулювання, облік, аналіз.

Положення про загальноосвітній навчальний заклад (2000 р.).

Форми власності ЗНЗ. Інституціональні атрибути ЗНЗ. Статут ЗНЗ. Профільне навчання. Якість освіти. Освітні послуги. Види ЗНЗ.

Характеристика Статуту школи (29.04.2002р.).

Характеристика зразку Статуту однієї із шкіл м. Бердянська.

Функції директора школи та його заступників.

Організація освітньої діяльності школи. Реалізація державної освітньої політики. Адміністративно-господарська діяльність. Фінансово-маркетингова діяльність. Збереження здоров'я та життя учнів. Санітарний режим. Якість освіти. Якість кадрів. Перпедос. Інновації. Контроль. Звітність.

Критерії оцінки роботи школи та вчителя.

Ккомпетенції. Інновації. Особистий внесок директора. Ефективність стилю. Розстановка кадрів. Підвищення кваліфікації, атестації. Методробота.

Робота батьківського комітету школи та класу.

Виборність. Забезпечення реалізації місії школи. Корпоративність. Імідж школи. Участь в стратегії розвитку школи. Створення умов освітнього процесу. Вплив на виховання учнів. Контроль діяльності адміністрації школи.

Організація роботи педагогічної ради школи.

Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи.

Планування роботи школи.

Місія навчального закладу; мета планування; планування як управлінська діяльність :підходи та принципи; структура та види планування; специфіка окремих форм планування.

Проектно-сценарний підхід в управлінні.

Проектування; потенціал особистості; чітка орієнтація на досягнення мети; сценарії; підготовка та прийняття рішень в управлінні проектами; формальні та неформальні методології управління проектами: швидке переміщення кращої практики у різні процеси управління проектами

Організація внутрішкільного контролю. Його особливості.

Поняття внутрішкільного контролю. Мета проведення внутрішкільного контролю. Основні вимоги внутрішкільного контролю. Види та методи контролю.

Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників державних навчально-виховних закладів.

Загальні положення; порядок прийняття і звільнення працівників; основні правила та обов'язки працівників; основні обов'язки власника або уповноваженого ним органу; робочий час та його використання; заохочення за успіхи в роботі; стягнення за порушення трудової дисципліни.

Типове положення про атестацію педпрацівників освіти. Організація методичної роботи в школі.

Типове положення про атестацію педагогічних працівників України; організаційні заходи з підготовки і проведення атестації; порядок і терміни проведення чергової атестації в закладах освіти. Робота над науково-методичною проблемою; методична рада, педагогічна рада, методичні об'єднання, творчі групи, психолого-педагогічні семінари.

Атестація педагогічних кадрів.

Перспективний план атестації; наказ про проведення атестації; заяви від педпрацівників; графік проведення атестації; атестаційні листи встановленого зразку; звіти педпрацівників; відкрити уроки та позакласні заходи; самозвіти; перевірка шкільної документації: засідання атестаційної комісії; підбиття підсумків атестації; наказ.

Робота класного керівника.

Класний керівник. Функції та обов'язки. Система виховної роботи; напрямки виховної роботи; форми виховної роботи; колективні творчі справи; бесіда; диспут; педагогічна діагностика; педагогічна прогностика; педагогічний консиліум; позашкільні дитячі виховні заклади; позашкільна виховна робота; позакласна виховна робота.

Матеріальне забезпечення школи та комп'ютеризація навчального процесу.

Сукупність матеріальних засобів; основні фонди; навчальне обладнання (натуральні об'єкти; зображення та відображення об'єктів; письмові описи; технічні засоби); земельні ділянки; фінансово-господарська діяльність; санітарно-гігієнічні вимоги; приміщення та обладнання навчального закладу.

Нормативно-правове забезпечення діяльності закладів освіти.

Конституція України; Закони України Про освіту; Укази Президента України; Постанови Кабінету міністрів; Накази Міністерства освіти і науки України; Листи МОН України.

Загальнопедагогічні вимоги до керівників школи.

Професійна компетентність; професійна-кваліфікаційна характеристика керівника закладу; психограма керівника.

3. Критерії оцінювання

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110

3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120
13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136
29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139
32	97	75	140
33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів у залежності від повноти відповіді.

7,6 – 10 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

5,1 – 7,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

2,6 – 5 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 2,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\text{КО} = \text{ЗТ} + \text{ВТ},$$

де **ЗТ** – бали за виконання завдань тесту з вибором однієї правильної (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання завдань тесту відкритої форми з розгорнутою відповіддю (від 86-го до 90-го).

4. Список рекомендованої літератури

1. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін. – К.: Знання, 2005.-327 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. В. Волкова. – 3 -е вид., стер. – Київ : Академвидав, 2009. – 616 с.
3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
4. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В. В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 224 с.
5. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник / І.В. Зайченко 3 -е вид., перероб. – Київ : Ліра- К, 2016. – 608.
6. Козаков В. А. Психологія діяльності та навчальний менеджмент. Ч. 1. Психологія суб'єкта діяльності: Підручник – К.: КНЕУ, 1999. – 244с.
7. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти. Навч. посібник. – К.: Освіта України, 2005. – 440 с.
8. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. Навч. посібник. Вид. 2-ге допрацьоване. – К.: Освіта України, 2005. – 256 с.: мал..
9. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення: Навч. посібник. – К.: «Екс-об», 1999. – 304 с.
10. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. – 126 с.

11. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. – К.: Знання, 2005. – 319 с.
12. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття. – К.: Знання, 2006. – 253 с.
13. Павлютенков Є.М., Крижко В.В. Основи управління школою. Харків, 2006. – 346 с.
14. Педагогічна майстерність: Підручник /І. А. Зязюн, Л. В. Краму-щенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. – 349с.
15. Подласый Й. П. Педагогика. Новый курс: Учеб. для студентов пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с. – Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.
16. Сорочан Т.М. Сучасні технології шкільного менеджменту: Опорний конспект для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів: Навчальний посібник / Сорочан Т.М. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2009. – 208 с.
17. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом. К., 2006.– 224 с.
18. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – Київ : Академвидав, 2014. – 456 с.

Довідкова

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
2. Коджаспирова Г. М, Коджаспиров А. Ю. Педагогический словарь: Для студентов высш. й сред. пед. учеб. заведений. – М.: Академия, 2000. – 176с.
3. Короткий словник актуальних педагогічних термінів / упор. Флегонтова Н.М. – К.: КНУТД, 2013. – 55 с.